

DEȘTEPTAREA

GAZETĂ PENTRU POPOR

Redactată de un comitet — Apare la 1 fiecărei luni.

Prețul foii pe an în țară 20 lei. — În străinătate pe an 30 lei. — Un număr 2 lei
Epistolele nefrancate nu se primesc. — — Manuscrisele nu se înapoiază.
Editor și proprietar: Societatea acad. „JUNIMEA“. Redacția și adm.: Piața Unirii No. 3.

INCORONAREA

Duminică în 15 Octombrie 1922 s'a înfăptuit la Alba Iulia cea de pe urmă încheetură a Marelui Regat România, s'a pus la temelia deja bine încheată vârful, care astăzi arată în fața lumii regatul român, ca regat, ce este ursit să fie conducătorul statelor din răsăritul Europei.

Această zi de 15 Octombrie va fi pentru noi, Români, mai mult decât ziua de 27 Martie 1918, când s'a unit Basarabia cu România, mai mult decât ziua de 28 Noembrie 1918 când s'a unit Bucovina și mai mult decât ziua de 18 Noembrie 1918, ziua alipirii Transilvaniei la patria mamă.

Căci în această zi, care va fi scrisă în rândurile istoriei neamului românesc cu mari litere de aur și de foc, a fost încoronat stăpânitorul Mării Români, prea luminatul nostru Rege Ferdinand I, ca întâiul Rege al tuturor Românilor.

La Alba-Iulia, oraș așezat în inima Ardealului, în fața trimișilor din întreaga țară românească, în sunetul clopotelor și bubuitul tunurilor, s'a vestit tuturor popoarelor din întreaga lume că lanțurile de robie, în care zăceau Ardelenii, Bucovinienii și Basarabienii, au încetat de a încătușa poporul românesc și că aceste țări desrobite s'au reîntors la sânul mamei lor, înfrumusețând coroana Regelui român cu acele mărgăritare, care i-au lipsit. Față au fost, afară de trimișii poporului, tot ce neamul românesc avuse mai ales, dela vlădică până la opincă.

La Alba Iulia s'a făcut cu mare alaiu încoronarea întâiului domnitor peste întregul popor românesc.

Că acest lucru nu s'a putut înfăptui fără jertfe, îl va înțelege fiecare din noi. Au perit doară atâtea mucenici în chipurile cele mai amarnice, au murit atâtea oameni mari, numai

și numai pentru înfăptuirea acestui vis, visat de tot românul cu inimă românească, vis visat de stră-strămoșii noștri, dintre cari mii și mii și-au jărfit viața și averea pentru a-l vedea întruchipat.

La Alba Iulia s'a făcut încoronarea marelui nostru Rege și a vrednecii Sale Soții, cu coroana de oțel, pe care doro-

banții din vechiul regat au cucerit-o în războiul pentru nea-
neatârnare, la Plevna și Grivița în anul 1877.

Alba Iulia este orașul în care Dacii, premergătorii popo-

rului românesc, își aveau comandamentul suprem al oștimii.
Tharmis se chema el pe acele vremuri.

Numele acesta a fost schimbat în numele de Apulum îndată
ce Romanii, strămoșii noștri, au cucerit Dacia, ținuturile în
care trăim noi astăzi.

A fost și garnizoana legiunilor romane, mai pe urmă,
reședința principilor ardeleni și întărită în veacul al XVIII
ca cea mai strașnică cetate din Ardeal, pentru a sluji Ungu-

rilor ca loc de ispășire pentru atâția viteji români, cari nu vroiau să se închine lor.

Alba Iulia este cetate naturală din inima Ardealului, rezimată pe munții Carpați, care pe vremea năvălirilor Tătarilor a fost în măsură să oprească nu odată pe acești oaspeți nepoftiți.

Ea este locul de schingiuire al lui Horia și Cloșca, cari aici au fost trași pe roată, frângându-li-se oasele.

Tot aici a fost închis mai apoi și vrednicul înălțător al sufletului românesc, Avram Iancu, care a știut să adune în jurul său mii și mii de români pentru desrobirea neamului.

Și tot Alba Iulia a fost orașul, în care la 18 Noembrie 1918 s'a hotărât unirea tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească la sânul mamei România.

Și dacă încoronarea falnicului nostru Rege Ferdinand I nu s'a făcut la București, ci la Alba Iulia, își are rostul său bine chibzuit.

Marele Voevod Mihai Viteazul, ucis mișelește pe câmpul Turdei de generalul austriac George Basta la 19 August 1601, și-a fost ales orașul Alba Iulia ca loc, unde a declarat la 1600 că se privește ca «Domn al Munteniei, Moldovei și al Transilvaniei».

Sfetnicii prea înțeleptului nostru Rege au ținut socoteală de această împrejurare și au hotărât ca încoronarea Regelui tuturor Românilor să se facă tot în acest oraș.

Și încoronarea s'a făcut spre mulțumirea tuturor Românilor, în mijlocul odraslelor regești, a trimișilor împărătești dela toate curțile domnești din Europa, în fața nebirutei noastre armate și a mii de poporeni, adunați din toate colturile României Mari.

Ziua de 15 Octombrie a fost o zi măreață și noi, cari am fost invredniciți de pronia cerească să trăim această zi, suntem datori să o avem vecinic în minte, suntem datori să o povestim urmașilor noștri, suntem datori să o prăznuim ca cea mai măreață zi și să strigăm :

«Trăiască întâiul Rege și întâia Regină a tuturor Românilor!».

Șerban Grigorovici.

Improprietărea

Zace aproape de mîntea omului cu toată firea, că un lucru, dela care se cere ca să fie trainic, trebuie să aibă o temelie bună și sănătoasă, căci fie casa zidită din materialul cel mai bun, dacă nu are o temelie sănătoasă, trebuie să se surpe după o vreme oareșcare.

Acest adevăr privește înainte de toate gospodăriile singuraticilor locuitori, cari, mai mulți launloc, formează o comună, mai multe comune un ținut, iar mai multe ținuturi un stat.

Tot acest adevăr privește și întocmirea statului. Cu cât mai bună este temelia unui stat, cu atât mai mare nădejdea, că acest stat va avea o viață îndelungată.

Din moși, strămoși am moștenit învățatura, că talpa țării o formează țărănimea producătoare a tot ce este numai decât trebuincios vieții. Și oricare stat, care năzuia la o trainicie, și-a dat silința să grijească ca talpa țării să fie sănătoasă.

Încă din vechime, oamenii luminați ai diferitelor state, s'au sârguit și au luptat cu toate mijloacele ca să îmbunătățească starea mulțimii nevoieșe. Și de atunci până în zilele noastre, conducătorii poporului nu au fost călăuziți de alta ceva, decât de gândul de a asigura țărănimii nevoieșe un trai mai ușor și mai fericit.

Intru cât a fost ajunsă această țintă, nu vroim să arătăm aici. Arătăm numai, că conducătorii statului nostru, în nădejdea nestrămutată, că tot poporul român va forma mai timpuriu sau mai târziu un stat puternic, chiar în toiul acestui războiu, s'au gândit la punerea unei temelii trainice, pe care să fie clădit statul românesc.

Ei au înțeles că numai prin desrobirea economică a țărănului nostru statul românesc va căpăta acea temelie trainică, pe care să se poată clădi viitorul țării noastre, fiind starea bună a țărănului una din cele mai vajnice pietre de temelie.

Încă din anul 1914 conducătorii vechiului regat s'au purtat cu gândul, ca țărănilor desmoșteniți să li se dea puțința de a munci atîta din pămînt propriu, cât le trebuie ca să nu ducă nevoie. Și de atunci incoace au căutat ei mijloacele, cari ar putea da țărănilor, lipsiți de pămînt, suprafața trebuincioasă pentru întreținerea fiecăreia familii. A venit însă războiul și ei n'au putut înfăptui acest vis.

Abia în 1917 la Iași, când mai trei sferturi din vechiul regat gemea sub mâna asupritoare a dușmanilor noștri, când dușmanul bătea la porțile Măreștilor și Mărășeștilor cu năzuința, de a pune sub călcăiul lor și cea din urmă bucățică de pământ rămas încă nesubjugat, sfatul țării a votat o lege, care prevede, că din moșiile boierești, întinse cât vezi cu ochii și din moșiile statului, să li se dea celor lipsiți de pământ câte cinci hectare de fiecare cap de familie.

Insuși Regele Ferdinand, pe atunci stăpânitor numai al unei fășii de pământ românesc, și-a dat învoirea, ca moșiile coroanei, a căror venit se vărsa în visteria regală, să fie cele dintâi împărțite între țaranii muncitori.

Și, credincios cuvântului Său Regal, a stăruit ca după înființarea României Mari, să se facă părtaș oricare român, care are fericirea de a trăi sub scutul Regelui Ferdinand, să primească atâta pământ, cât are nevoie pentru întreținerea familiei sale. Prin sfetnecii Săi a stăruit ca și în țările alipite legea agrară să ia ființă.

Imediat după sfârșirea războiului, s'a purces în vechiul regat la aplicarea legii agrare, împărțindu-se mai întâi moșiile coroanei, apoi alte moșii boierești, astfel că fiecare țaran lipsit de pământ, a primit câte cinci hectare în Moldova, Muntenia și Oltenia, iar șapte hectare în Dobrogia.

S'a hotărît această măsură, pentru că acolo, în vechiul regat, moșiile de împărțit sunt mari și întinse, iar populațiunea, în raport cu întinderea moșiilor, este mică. În vechiul regat legea agrară s'a aplicat mai cu desăvârșire. La fel și în Basarabia cu mici schimbări.

La noi în Bucovina, abia la sfârșitul lunei August 1922, s'a tras prima brazdă, față fiind mai mulți miniștri, pentru împărțirea mai multor moșii între țaranii lipsiți de pământ.

E drept că aici nu li s'a dat țaranilor suprafața întreagă prevăzută de lege. Li s'a dat mai puțin pentru că pământ este mai puțin și popor mai mult decât în vechiul regat. Totuși stăpânirea a luat măsurile necesare ca nici un țaran lipsit de pământ să nu remaie lipsit și mai departe.

Aplicarea legii agrare este lucru greu, de oarece la noi sunt multe comune, cari n'au de loc moșii de împărțit și țaranii, cari locuiesc pe aceste moșii, ar trebui să se mute pe alte, unde este loc de împărțit.

Și știut este că țăranul cu greu își lasă meleagurile, pe cari s'a trezit, ținând atât de morțiș la locul unde s'a născut.

Totuși suntem încredințați că stăpânirea va găsi modul, prin care va putea să îplinească dorințele țărănești.

S'avem puțină răbdare și să urmăim sfaturile stăpânirii și vom vedea că nu va trece multă vreme și țăranii lipsiți de pământ vor avea pe ce munci și vor fi stăpâni pe locul lor.

Prețuirea pământului se face astfel, că se socotește mijlocul de arendă dintre anii 1917—1922, înmulțită cu 40, iar ce privește plata, s'a hotărît ca prețul pământului să fie plătit jumătate de stat, iar jumătate de țăranul proprietar prin timp de 20 ani.

Aici suntem datori să povățuim țăranii împroprietăriți ca să plătească câte rate numai pot, căci știm că mulți țărani țin în ladă sau în chimir mii de lei, ce nu li aduc nici o dobândă.

Aceste mii de lei dela toți țăranii fac sume, cari întrec sute de milioane. De aici vine, că casele visteriei sunt goale, ceea ce are drept urmare, că toate lucrurile — pe zi ce merge — tot se scumpesc din pricina că lipsa banilor se simțește pretutindeni.

Ca să înțelegeți rostul acestui adevăr, gândiți-Vă numai la faptul, că cu cât este o marfă mai rară, cu atât este ea mai scumpă.

Serban Grigorovici

Intemeierea principatelor Românești

În numărul trecut am văzut cum s'a născut poporul Român din luptele cele mai mari, cele mai aprige; am văzut cum s'a născut din sânge. Și sânge i-a fost dat să vadă acest popor în decursul veacurilor, căci ursita nu l'a lăsat să trăiască în liniște și tihnă.

Alte popoare — barbare — geloși din pricina bogățiilor țării noastre, veneau să ne alunge din țara noastră și să se facă ei stăpâni pe ea. Cam pe la anul 400 după Hristos vin Tatarii, cel mai cumplit popor, care năvăli asupra noastră. Tatarii au adus cu dânșii și Țiganii și de pe atunci avem pe la noi șetrele țigănești.

Românii, când vedeau că vin popoarele aceste, erau prea slabi să le oprească calea cu războiul, și de aceea sub cărma

unu cneaz *) ei se retrăgeau la munte, și se scoboreau de acolo deabia atunci, când vedeau că țara e curată de dușmani.

Astfel aveau Românii, după ce barbarii nu mai năvăleau în țară, mai multe cnezate sau vornicii așezate pe amândouă maluri ale Oltului, cari erau grupate în două voevodate supuse Ungurilor. În dreapta Oltului era voevodatul lui Litovoi, iar în stânga cel al lui Seneslav. Litovoi ocupă voevodatul lui Seneslav și nu vrea să plătească mai departe tribut Ungurilor. Aceștia însă trimit oaste împotriva lui Litovoi și în lupta ce s'a dat la Turnu-Roș, Litovoi moare.

Însă ceea ce n'a putut face Litovoi, izbutește Basarab-Voevod. El, o fire războinică, pune mâna pe toate posesiunile românești și nu vrea să știe nimic de tribut. Regele Ungurilor trimite oaste și împotriva lui Basarab. Ooastea mergea prin munți și păduri spre Cetatea Argeșului, unde se afla Basarab. Însă ne mai având ea hrană și necunoscând nici drumurile, se întoarce înapoi spre Ungaria pe drumul Branului. Românii atunci îi atacă pe la spate în niște locuri strâmte și muntoase și-i nimicesc pe Unguri cu săgeți și bolovani și li sfarmă apoi cu ghioagele ținute.

Astfel se înființează în Noembrie 1330, cam înainte de cinci sute și nouăzeci de ani, principatul Munteniei sau principatul Țării Românești.

Pe timpul celor întâmplate mai sus, erau Români și pe locurile unde trăim azi noi. Aceștea aveau cnezatul din Țara Șepenițului între Prut și Nistru și țara Moldovii, care ajungea până la râul Moldova. Erau însă Români și în Maramureșul de azi, spre asfințitul dela noi. Românii aceștia fiind tot sub domnia Ungurilor, și ne mai putând suporta jugul greu al acestora, se răsvrătesc împotriva lor sub Bogdan-Voevod. Bogdan vine în anul 1359 cu Maramurășenii săi prin Cărlibaba în Moldova, o ocupă și întinde hotarele voevodatului până la Sirete și Suceava și ocupă mai târziu cnezatul Șepenițului și cetatea Hotinului. (Pe Nistru în Basarabia).

Astfel a întemeiat Bogdan principatul Moldovii. Prima Mănăstire făcută de dânsul în noul stat e mănăstirea Rădăuți, unde se află el și înmormântat.

*) Cneaz e un fel de vornic și judecător totodată.

Cu sabia în mână și-au întemeiat Românii primele lor state, cu sabia și-au apărat viața și tot cu sabia în mână au trebuit să stee până'n zilele de azi. Cum au trăit și s'au mărit, vom vedea în numerile viitoare.

Adrian Olinic.

Rămășagul

Era cam după culesul porumbului, într'o Duminică. Hora era pe sfârșite, iar locul din fața cârciumei lui jupân Herșcu, unde de obicei se făcea hora, se deșarta pe măsură ce se apropia seara.

Can'alte dăți și atunci crâșma era ticsită cu lume. Tineri și bătrâni, bărbați și femei cinsteau între olaltă, de-ți venea să crezi că secetea, care domnise întreaga vară, li uscaseră gâtlețele.

Se vorbea mult și se striga și mai mult, căci fiecare din cei adunați avea câte ceva de spus; ș'apoi vroiea să fie și înțeles, ceea ce nu era tocmai ușor din pricina sutelor de glasuri, ce se închegau într'o larmă asurzitoare.

Glume, ~~de~~ multe ~~Corina~~ nu tocmai potrivite, zburau dela masă la masă, stârnind hohote de râsuri, ce erau însoțite de chicotirile și ghionturile aceloră, cari se sfiau să-și arete bucuria lor pe față și cari cu urechile ascuțite și cu ochii în patru, așteptau glume pe socoteala altora, pentru ca, apoi la rândul lor, să-și poată bate joc de cei luați în răs.

Din mulțimea asta de glasuri se desprindeau deslușit doar poruncile rostite cu tărie ca: »Jupâne Herșcule, încă un sângeac de rachiou,« sau »Herșcule« dacă era glasul unui gospodar mai cu stare »o oacă de rumb, dar de cel mai bun« și numai din când în când »măi jidane afurisit, dacă îmi vei aduce așa un rachiou, să știi că am să te botez pe tine, așa cum ai botezat tu rachiul«.

Injurături de felul acesta erau rare de tot și rostite numai de cei ce băuseră cam peste măsură, căci jupânul Herșcu era om cu vază și, cum spuneau mulți, și om milos, pentru că dădea băutură pe datorie ș'apoi se mai avea bine și cu primarul și cu jandarmul din sat.

Gurile cele rele însă spuneau că jupânul Herșcu dă și bani cu camăta, sută pentru sută, ceea ce nu-i știrbea nimic din vaza sa, căci cine ar fi îndrăznit să spuie că ceea, ce

făcea Herșcu, era adevărată hoție, când doară celor mai multor din sat li trebuia mereu bani. Ș'apoi, dacă ar fi auzit asta Herșcu, cine li-ar mai fi împrumutat parale?

Gălăgia asta ținu așa o vreme, iar Herșcu cu o hărnicie nemaipomenită îndeplinea toate cerințele muștereiilor săi ducându-li ba vin ba rachiu așa cum i-se porunceau și în ascuns își freca mâinile de bucurie, că-i mergea gheșeftul așa de bine.

Dacă în căratul băuturilor era Herșcu așa de harnic, apoi mai harnic era el în făcutul socotelilor, pe cari le înscria într'o cărticică cam zoioasă, anume pentru datornicii săi.

De se întâmpla cumva că greșește și se greșea cam adese și mai adaogă la socoteală și din partea sa ceva, apoi asta tot nu însemna nimic, cum credea Herșcu. Era oare cineva în stare să ție bine minte cât băuse și cât îi datorește? Iar când dădea peste unul, ce nu se lăsa înșelat așa cu una, două, atunci să-l fi văzut pe Herșcu cum se sburlea ca un curcan și într'o limbă pocită cum începea să injure și să se apere, zicând, ba că-i om cinstit, ba că n'a înșelat decând l'a făcut măsă, că doar cărticica sa nu minte, ca dacă nu-i va plăti cât a cere, îl va da în judecată și câte altele, până ce îl buimăcea pe bietul creștin de nu mai știa ce să înceapă....

Inoptase de-a binele și cărșma începu să se golească. Glasurile chefuiturilor, ce mai rămăseseră, regușiră încetul cu încetul. În locul sgomotului de adineoară, se auzeau acuma numai vorbe, ce se cam tot încălceau, căroră li ținea hangu horcăiturile aceloră, ce adormiseră cu capul pe masă.

Ici și colo se mai strecura și câte o injurătură zdravănă, însoțită de tropotul asurzitor al câtorva flăcăi, cari la luminai posomorită a unei lămpi afumate, frământau nebunatic pământul în loc cu cismele și papucii lor țintuiți, de sărea colbul până în pod, pe când alții, ce stăteau roată în jurul lor, înzădar cercau să fluere vr'un cântec potrivit.

Numai la masa din fundul cărșmei, tocmai lângă tejghea, era altfel. În jurul acelei mese ședea câțiva flăcăi, unul mai zdravăn decât altul. Din cele ce se petreceau acolo se putea vedea că se certau, pe semne pentru ceva vajnic de tot.

»Măi Ioane« zise într'o vreme unul din ei, izbînd vîrtos cu pumnul în masă »ce te tot fălești așa? Crezi poate că eu na'ș fi în stare s'o fac?« Apoi aprinzându-se hăt bine, răcni: »Pun rămășag pe o vadră de rachiu că am s'o fac.... da am

s'o fac« și vrând parăcă să întărească cele spuse, mai lovi odată cu pumnul în masă, așa de tare, încât se rostogoliră și șipurile și paharele, iar Herșcu, care ațipise ușor pe un scaun, sări ca fript în sus.

C'antr'un glas, răspunseră atunci toți din jurul său.
»Primim, primim«.

»Apoi dacă-i așa« urmă acela, căruia îi ziceau Ioan »atunci uite mă Petre, peste un ceas trebuie să pleci și ai să iei cu tine cuțitul meu și ai să faci așa, cum am pus-o la cale« și îndreptându-se în urmă către Herșcu, îi porunci să mai aducă ceva de băut pe socoteala sa.

Herșcu, la auzul celor din urmă, era cât pe ce să leșine, iar când Ioan scoase cuțitul din tureatca cizmei sale, un cuțit lung și ascuțit, ca să i-l dea lui Petrea, jidanul fricos, cum sunt aproape toți jidanii, îngălbeni de frică și se dete la o parte, pe când ochii săi înholbați urmăreau pe ascuns orice mișcare de a flăcăilor și privirea sa speriată rătăcea dintr'un capăt la altul al crășmei, vrând parcă să caute scăpare dintr'o primejdie mare, ce'l amenința.

Pentru Herșcu, ca pentru toți semenii săi, cari se simțesc nu tocmai fără vină, un cuțit în mâna unui »goi« și mai ales la chef, însemna ceva stașnic și numai decât că se gândea la vr'un omor, sau la așa ceva.

»Ce te-ai speriat jidane« îl întrebă atunci Ioan, care văzuse cum Herșcu tresărise la sclipirea oțelului »las' că nu-i pentru tine, ar fi păcat doară să-mi spurc cuțitul cu așa unu, cum ești tu. Haide, haide, lasă frica la dracu și ascultă mai bine ce am să-ți spun. Petrea a Vadanei a pus rămășag că azi la miezul nopții va împlânta cuțitul meu în pragul casei celei părăsite, știi, de sub pădure, unde mai an vara a fost omorît nu străin«.

Și într'adevăr, așa era! Casa cea părăsită — odineoară o curte boierească — despre care pomenea Ioan, era ocolită de toți, de când cu omorul, pentrucă o credeau afurisită. Se spunea că acolo s'au adăpostit duhuri necurate, că la miezul nopții se aud gemete și țipete fioroase și se văd umblând lumini prin casă. Mulți au încercat să afle adevărul, dar se întorceau totdeauna plini de groază, adevărind prin asta par'că cele ce se spunea de ea

Se apropiase miezul nopții, când porniră flăcării spre casa părăsită. Când ajunseră în apropierea ei, Ioan îi dete lui Petrea

cuțitul, zicându-i: »Apoi așa rămâne Petre, cum a fost vorba« și cu aceste cuvinte se despărți el împreună cu tovarășii săi de Petrea, care rămase numai cu cuțitul în mână.

Luna se ascunse sub un strat gros de nourii și un vânt aspru începu să sufle, mișcând frunzele îngălbenite ce mai rămăseseră pe copacii din apropiere și făcându-l pe Petrea să se învâlească și mai bine în sumanul său.

Fluerând încet, par'că s'ar fi sfiit să trezească pe cineva, Petrea își mări pașii, îndreptându-se spre casa părăsită, care își înălța zidurile sale învechite prin bezna, ce o încunjura.

Nu mai avea mult. Dar ciudat lucru! Cu cât se apropia Petrea de casă, neliniștea sa creștea, se făcea din ce în ce mai mare și mai mare, până ce se prefăcu ea, la o vreme în frică. Și el, care nu era tocmai din cei fricoși, simția acum cum i se ridică părul măciucă în vârful capului. Ar fi vrut să se întoarcă, dar teama, de a fi luat în răs de tovarășii săi, era mai mare decât cea de duhurile necurate.

Poate că tăcerea cea ca de cimitir, ce domnia în jurul său, făcea și mai fioroasă împrejurimea, destul că Petrea se căiea acum amar de prostia ce făcuse. Era însă prea târziu, trebuia să-și împlinească făgăduința.

Tot cu frica în spate, ținând strâns cuțitul în mâna-i dreaptă și făcându-și mereu cruce cu limba, ajunsese el înfărsit la poarta dărămată a curții și se opri aici câteva clipe pentru ca să arunce o privire iscoditoare.

Nu se auzea nimic și tăcerea asta îl înfricoșa și mai tare. Presimția că i se va întâmpla ceva. Ce, nu știa, nici nu-și putea da seama și înzădar își frământa mintea ca să deslege această taină.

Mii de gânduri, unul mai ciudat decât altul, îi treceau prin cap în iuțeala fulgerului și o neliniște supărătoare îl cuprinsese, îi răpea puterea.

Stătuse așa o vreme și lui i se păru că trecuseră ceasuri întregi, când tresări de odată din amorțeala sa, la auzul unui zgomot înăbușit, ce venea din spre casă.

Repede își întoarse privirea spre partea aceea și nevăzând nimic, crezu că se înșelase. Și cu gândul acesta, care îi era o nădejde, o mângâiere, străbătu ograda și se pomeni de-odată în fața casei blăstămate.

Atunci în mintea sa ațățată se petrecu ceva ciudat.

Firea sa se schimbă ca prin minune. Frica, care îl stăpânise până nu de mult, răpindu-i lumpezimea gândirii, peri ca prin farmec, făcând loc unei hotăriri bărbătești, așa cum numai primejdia cea mai mare o poate aduce unora și împins par'că de o mână nevăzută, mai făcu câțiva pași și se opri apoi în fața unei deschizături a casei, ce servise odată de ușă.

Nu mai avea vreme de pierdut. Era tocmai miezul nopții când îngenunchiă el lângă prag.

Încă o clipă de șovăire, încă o mișcare și cuțitul său — cu un țâșnet scurt — se împlântă adânc în pragul de stejar al casei... Petrea își împlinise cuvântul.

Și cu un suspin de ușurare, bucuros ca unul, ce îndeplinise o faptă măreață, vru apoi să se ridice, dar nu putu. Ceva nevăzut îl reținea par'că pe loc, îl pronea de prag.

Atunci, cuprins de o frică nebunească și fără ca să mai poată gândi la alta ceva, decât la scăpare, mai încercă odată să se scoale, dar neizbutind nici acuma, cu un gemet surd se prăbuși el apoi peste prag.

Mijea a zi și Petrea nu se mai întoarce.

Fusese o noapte strașnică pentru Ioan și tovarășii săi, cari — îngrămădiți în jurul crucei — petrecură noaptea în chinurile cele mai amarnice.

Pe de o parte era neliniștea, care îi supăra, pe de altă parte, acel vânt subțire și aspru de toamnă, ce străbătea prin suman prin tot până la oase. Ș'apoi nici așteptarea asta nu le ușura vegherea.

La început o duseră cam binișor, tot în șăgi și răsete, tolăniți în jurul unui foc ce răspândea o căldură binefăcătoare. Focul însă se stinse încetul cu încetul, dar ei nici nu luară asta în seamă.

Tăcuți, cu privirele ațântite spre jaratecul, ce abia mai licărea, ei se lăsară în vocea gândurilor și'l așteptau mereu pe Petrea. Din când în când ridica doar unul capul, când i se părea că aude niște pași, dar amăgit, cădea din nou în visare. Și vremea se trecu așa de încetul.

Cocoșii în sat cântaseră pentru a doua oră, când unul din ei zise: »Ce naiba, până când om mai aștepta aici, haidem să vedem ce-i cu Petrea, că doară n'am năimit nici locul acesta, nici nu suntem cloște. Ș'apoi la urma urmei, de atâta așteptat ni-au amorțit ciolanele«.

La auzul acestor vorbe, cari altă dată ar fi fost răsplătite poate cu un răs, ei se deșteptară și după ce-și deștepe-niră oasele amortite, o luară pentru a doua oră spre casa părăsită.

Tot cu »măi Petre unde ești, de ce nu răspunzi« ajunseră ei în sfârșit la casă, dar de Petrea nici că se pomenea.

Atunci Ioan, care pășea în fruntea lor, ajungând mai întâi la ușă, se dete de odată cu un țipet îndărăt. Zărise prin deschizătura ușii picioarele lui Petrea, cari ieșeau dincoace de prag.

»Ce stați cu gurile căscate« zise apoi Ioan, care își venise în fire, tovarășilor săi, ce se îngrămădiseră lângă ușă ca să vadă ce era »ajutați-mi mai bine să-l ridic. Nu vedeți că s'a întâmplat o nenorocire?«

În timpul ce unii cam fricoși se deteră la o parte, Ioan, cu încă câțiva, izbutira să ridice trupul rece și neînsuflețit al lui Petrea, care zăcea cu fața în jos, pe când un pârăit prelung, ca și când s'ar rupe pânză, însoțea această mișcare.

Ce era? Cuțitul, pe care îl implântase Petrea, trecuse și prin poala sumanului său, fără ca să fi băgat el asta în seamă și acuma, la ridicare, acesta îi sfâșiase sumanul.

»Bietul Petrea«, șopti Ioan, care înțelese acuma totul cum s'a trecut. Să vede că așa i-a fost scris să moară de frică«.

Șerban Grigorovici.

Redacționale.

Din cauza urcării prețului de tipar, numărul de față al gazetei noastre a trebuit să sufere o astfel de întârziere.

Rugăm pe cetitorii noștri să plătească fără întârziere costul abonamentului gazetei noastre, căci de altfel vom fi nevoiți a nu li o mai trimite.

Ce-i nou în lume?

■ ■ ■

În c'opotnița catedralei dela Alba Iulia, sa așezat Sâmbătă în 14 Octombrie dimineață clopotul cel mare, turnat la Sibiu din țevi de tun; pe el se află următoarea inscripție.

»Făcutu-s'a acest clopot pentru biserica românească, din nou ridicată pe locul clădirei lui Mihai Viteazul, în zilele Regelui Ferdinand I-iu întregitor de țară și domn al tuturor Românilor, în 1922 anul Incoronării Sale la Alba-Iulia.

* * *

În Franța un aviator a zburat cu un aeroplan cu o iuțeală de 341 km. pe ceas. E cea mai mare iuțeală ajunsă până acuma.

* * *

De un timp încoace nenorocirile pe căile ferate țiu lanț. Astfel s'au întâmplat înainte de câteva săptămâni două mari nenorociri. Una la stația Murfatlar, pe linia Constanța, unde un tren accelerat s'a ciocnit cu un tren de marfă. Au perit 15 persoane iar 15 au fost rănite.

A doua nenorocire a fost în stația Adjud unde s'a ciocnit un tren accelerat cu o mașină. Au fost 22 de victime, adică 4 morți și 18 răniți.

* * *

Sâmbăta trecută s'a făcut la Cernăuți un furt îndrăzneț. O bandă îmbrăcată în haine militarești, condusă de un bandit îmbrăcat ca ofițer, au jăfuit pe la orele 6¹/₄ seara banca Halpern și Sigal din strada Poștei. Pagubele sunt foarte însemnate. După ce au săvârșit îndrăznețul furt, hoții — așa se zice — s'au îndreptat spre Basarabia, de unde veniseră, pierzindu-li-se orice urmă.

* * *

Gazetele vestesc că Mustafa Kemal și Enver Pașa s'au învoit să pornească lupta împotriva bolșevicilor.

* * *

Din Italia se anunță că acolo au izbucnit mari tulburări care — pe zi ce merge — se măresc. Se dau lupte chiar între trupele guvernului și răsculați.

* * *

Doi aviatori americani, locotenenții Helly și Mac Ready au zburat în Statele-Unite cu un aeroplan timp de două zeci și nouă de ceasuri fără întrerupere. Durata totală a zborului a fost de 35 ore, în timpul căreia a parcurs o distanță de 4.800 kilometri.

* * *

Incorporarea contingentului 1923 adică chemarea la oaste a tinerelor născuți în anul 1901 se va face pe ziua de 20 Ianuarie 1923.

* * *

Zilele trecute a fost ales președinte al Germaniei d-l Ebert, care fusese până atunci numai în mod provizoriu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Se zvonește că fostul împărat al Germaniei, voește să se căsătorească din nou.

Redactor responsabil: Ioan Hreniuc. — Societatea tipografică bucovineană în Cernăuți

Domniei-Sale

Domnului

Biblioteca Universității

Cernăuți:

